

Quan l'art contribueix a canviar la realitat

L'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona

El 17 de juny s'inaugurarà al Museu d'Art de Girona una exposició dedicada a l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona (ADAG), un col·lectiu que va tenir un paper rellevant en la vida ciutadana durant la derogació del règim franquista. La mostra compta amb el comissariat de qui signa aquest article.

NARCÍS SELLES > TEXT

ARXIU ADAG > FOTOS

L'ADAG es va constituir el març de 1976, fou molt activa durant un any i mig i va cloure les seves activitats l'abril de 1978. En aquest temps es va convertir en un dels principals grups del país que, des del camp de l'art, va impulsar una agosarada línia d'acció a favor dels drets democràtics i les llibertats nacionals.

Autoorganització i lluita

La seva formació gairebé va coincidir amb la de l'Assemblea Democràtica de Girona, a la qual s'integraria. El col·lectiu d'artistes va aconseguir una gran permeabilitat social i una notable irradiació pública, tant perquè va emergir en un moment de crisi de l'estat franquista i d'expansió de les forces democràtiques, com perquè va saber inserir-se eficaçment en el corrent de canvi que travessava la societat de l'època.

L'agrupació va recollir una diversitat d'experiències artístiques en què anteriorment havien participat alguns dels seus components, no només a Girona, sinó també a Banyoles, Barcelona i París. La seva base militant era força estable i estava formada per uns quinze membres, però alhora es donava un flux variable de participants i col·laboradors en les seves activitats, que podien englobar unes cent persones. Allò que li donava cohesió no era una afinitat estètica —l'ADAG aplegava en el seu si una pluralitat de tendències artístiques— ni una identitat ideològica monolítica —dins el col·

Allò que donava cohesió a l'ADAG era la seva integració en l'espai simbòlic i en l'estructura orgànica de l'Assemblea de Catalunya

>> Cartell que anuncia un míting de l'ADAG (1976).

AJUNTAMENT DE GIRONA, CRDI (QUIM CURBET)

lectiu conviuen diverses expressions de l'esquerra—, sinó la seva integració en l'espai simbòlic i en l'estructura orgànica de l'Assemblea de Catalunya. Alhora, el debat que es donava dins del grup d'artistes i la voluntat d'arribar a formes de consens també actua-ven com a factors d'unitat.

El valor actual i històric de l'ADAG

Hi ha tot un seguit de plantejaments i maneres de fer presents en l'escena artística dels nostres dies —de la crítica institucional a l'art ambiental/contextual/relacional o les pràctiques col·laboratives— que tenen la seva arrel en els anys seixanta i setanta. L'ADAG no només va ser pionera en l'experimentació d'aquestes estratègies a Girona, sinó que també va crear un model propi d'intervenció capaç de respondre a necessitats polítiques i culturals del seu entorn. En aquest sentit va ser clau en la visibilització pública de l'oposi-

>> *Membres de l'ADAG muntant una exposició sobre el cartell polític (1976).*

ció antifranquista en uns moments en què els partits polítics no eren legals. Va dinamitzar i projectar activitats dels moviments cívics i socials i, alhora, fou una eina útil per recuperar la història democràtica i la memòria dels vençuts.

Un art que interactuava amb la societat

Les manifestacions artístiques de l'ADAG es caracteritzaven perquè agafaven com a tema reivindicacions presents en la societat. La seva primera mostra es va integrar en la campanya pels drets humans que havia endegat Justícia i Pau. O la instal·lació *Salvem la Devesa*, que comptava amb la col·-

El col·lectiu fou una eina útil per recuperar la història democràtica i la memòria dels vençuts

>> *Cartell de la primera exposició del grup (1976).*

Els membres de l'ADAG

El que es pot considerar el manifest fundacional del col·lectiu, «Cal distingir entre les aparences i la realitat», va ser firmat per Antonio Álvarez, José Álvarez Niebla, Enric Ansesa i Gironella, Lluís Bosch Martí, Joan Boladeras, Josep M. Boladeras, Manuel Bosch, Pep Bosch, Lluís Carreras, Joan Casanovas, Victòria Casellas, Xavier Codina, Narcís Comadira, Montserrat Costa, Josep M. Creus, Julià Cutiller, Carles Delclaux, Damià Escuder, Jaume Faixó, Joaquim Garcia Colomer, Jordi Gispert, Vicente Huedo, Robert Manera, Enric Marquès, Josep Marquès, Emili Massanas, Lluís Mateu, Santiago Roca D. Costa, Jep Rodríguez, Rosa Sais, Guillem Terribas, Francesc Torres Monsó, Isidre Vicens, Ramon Vilà i Carles Vivó.

No tots els signants van tenir un paper actiu en les iniciatives del grup, però. En canvi, altres persones que no van firmar el document o que es van incorporar més tard a l'ADAG n'esdevingueren peces fonamentals, com ara el crític Jaume Fàbrega, Montserrat Guanter o Maria Crehuet.

AJUNTAMENT DE GIRONA, CRDI [QUIM CURBET]

>> *Instal·lació de l'ADAG, Salvem la Devesa (1976).*

laboració del Grup de Medi Ambient i dels col·legis professionals de Girona, i que recollia un sentiment ciutadà davant la degradació del paratge.

«Homenatge a Carles Rahola», escriptor assassinat pel franquisme, fou la mostra amb més ressò. La revista *Presència* li va dedicar un número especial i l'ADAG, amb el suport de nombrosos partits i entitats, va muntar l'exposició, que també es va poder veure a Cadaqués i a Barcelona.

L'Onze de Setembre de 1977, va dur a terme una acció a la plaça de Catalunya, que consistia en l'elevació a l'espai de quatre grans barres ver-

melles i el seu desplegament posterior al llit de l'Onyar. El darrer acte en què participà el grup fou arran de la inauguració de l'escultura dedicada a Carles Rahola a la rambla de la Llibertat. Més tard, ja en una situació de desmembrament, l'ADAG feu algunes preses de posició crítiques sobre diversos temes de caire politicocultural.

Més enllà de la celebració d'exposicions, la creació d'ambients i la realització d'accions, el grup va emprar molts altres mitjans i canals per fer arribar la seva veu a la ciutadania, com ara el repartiment de prospectes, la publicació d'articles, la realització d'enquestes, l'adhesió a actes reivindicatius, la participació en taules rodones i mítings o l'execució de cartells i pancartes per al moviment democràtic. També va prendre part en iniciatives populars, com ara en la defensa dels aiguamolls de l'Empordà, i va reinstaurar la festa de Carnestoltes, que havia estat prohibida per la dictadura franquista.

Narcís Selles Rigat és filòleg i doctor en història de l'art.

L'ADAG va crear un model propi d'intervenció socioartística capaç de respondre a necessitats polítiques i culturals del seu entorn